

Кандидатстване 2010

От месец септември 2009 година, успоредно със стартирането на новата учебна година, Центърът за развитие на човешките ресурси започва нов период на активни информационни и валоризационни дейности по Програма „Учене през целия живот“. Ще бъдат проведени международни срещи, Контактни семинари, информационни дни, тематични седмици, посветени на различните програми. Основни акценти ще бъдат популяризирането на добрите практики

досега и информацията за кандидатстване 2010 по Програма „Учене през целия живот“.

Събитията са разнообразни по характер и съобразно спецификата на отделните програми са насочени към различни групи участници. Гостите ще бъдат запознати с успешни проекти по Програмата и с насоките на Европейската комисия за новото кандидатстване. На Интернет страницата на Центъра читателите могат да открият повече информация за събитията и да се регистрират за участие в тях.

2 000 000 студенти по програма „Еразъм“ в Европа

Последните данни, с които Европейската комисия разполага, сочат, че поставената цел за осъществяване на 2 000 000 студентски мобилности по програма „Еразъм“, е достигната през учебната 2008/2009 година. Във връзка с това Комисията, с помощта на Националните агенции, ще открие от всяка страна участничка в Програмата „Учене през целия живот“ по един представител, който ще символизира 2 000 000-я Еразъм студент.

По този повод българските университети, участници в програма „Еразъм“, съдействаха на ЦРЧР в подготовката на Националната номинация на

един достоен млад човек, който ще представя България в контекста на престижната европейска инициатива. Университетите изпратиха своите номинации за най-добър Еразъм студент и от тях ЦРЧР откри три кандидатури, между които Европейската комисия ще избере най-достойния Еразъм посланик на България. Когато селекцията на европейско ниво приключи, избраният студент от всяка страна ще бъде поканен на Еразъм конференция на 5 и 6 октомври в град Лунд, Швеция. Опитът от конференцията ще бъде публикуван на уебсайт и в специално, посветено на темата издание.

инфоКАЛЕНДАР

04 - 06 септември 2009
Европейски семинар за eTwinning посланици - Варна

06 - 09 октомври 2009
Контактен семинар „Коменски“ и „Леонардо да Винчи“ - Пловдив

12 - 13 октомври 2009
Международна среща на мрежата Euroguidance - София

12 - 16 октомври 2009
Седмица eTwinning

23 октомври 2009
Тематичен мониторинг „Леонардо да Винчи“ и „Грюндвиг“ - София

26 - 28 октомври 2009
Международна дискуссионна среща - обмен на практики в ученето през целия живот - София

04 - 06 ноември 2009
Дни „Коменски“ - Бургас

18 - 19 ноември 2009
Информационни дни - Откриване на информационната кампания за кандидатстване 2010 г. - Варна

24 ноември 2009
Валоризационна конференция на хоризонтални дейности и инициативи - София

2 декември 2009
Информационен ден - София

4 декември 2009
Валоризационна конференция LLP - София

10 декември 2009
Церемония за връчване на Европейски езиков знак 2009

Празник на талантите

На 14 май 2009г. в хотел „Шератон“ в София Центърът за развитие на човешките ресурси проведе празничен Ден на творчеството и иновациите, посветен на 2009 година като Европейска година на творчеството и иновациите. Талантливи участници от различни училища и университети от цялата страна бяха едновременно гости и домакини на празника. Те очароваха гостите, като представиха своите умения в седем работни ателиета.

Творчество
и иновации
Европейска година 2009

АТЕЛИЕ

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

РЪЦЕТЕ НА ТВОРЕЦА

Талантливите възпитаници на 1 СОУ „П. П. Славейков“, гр. София направиха демонстрации на живо в следните специалности - художествен текстил и дизайн, керамика, иконопис и стъклопис, изящни изкуства.

Гостите на Деня на творчеството и иновациите имаха възможност да наблюдават как младите творци рисуват икони

на дъски, предварително подготвени по класическа технология, и да получат информация от тях за целия процес и каноните на иконографията. Всички, проявяващи интерес, можаха да се докоснат до авторски интерпретации на световната живопис върху стъкла с витражни бои и имаха възможност да изпробват своите изобразителни умения с помощта на художни-

ци – ученици и преподаватели от училището.

Младите таланти рисуваха декорации върху направени от тях керамични форми, източваха на гърнчарско колело малки декоративни съдове, изливаха

копия на антични релефи, изработваха бижута от текстил чрез автентична техника от Възраждането, тъкаха текстилни пана, демонстрираха със свои творби актуални дизайнерски решения от тъкани в съвременния интериор. Децата и преподавателите бяха в помощ на всички, които поискаха да направят сами свой сувенир за спомен от събитието.

БОГАТСТВОТО НА ДЕТСКИЯ ПОГЛЕД

Гостите имаха възможност да се докоснат до силата на детското творчество. Залите, в

които протече събитието, бяха украсени с талантивите рисунки на деца от четири детски градини, работили успешно по проекти по секторна програма

„Коменски”: ЦДГ „Славейче”, Казанлък; ЦДГ „Братя Грим”, Шумен; ЦДГ „Здравец”, Велико Търново; ЦДГ „Мечо Пух”, Казанлък.

АТЕЛИЕ ТЕАТЪР

ПЪТЕШЕСТВИЕ НА ЗВУКА

Талантливите възпитаници на СОУ „Васил Левски”, гр. Севлиево – Славей Ангелска, Надежда Иванова и Славена Давидова – с ръководител г-жа Ваня Ангелска изнесоха представление, посветено на връзката между физиката и музиката.

В увлекателен диалог на двама млади учени с едно дете по лесен и достъпен начин бяха представени сложни физични явления, произтичащи от звука и свързани с него. С помощта на импровизирани музикални инструменти - пластмасово шише, пълно със зърна, кри-

тални чаши, детски играчки и други, на сцената бе създадена музика, в съзвучие с която изпълнителите пяха традиционни български народни песни и очароваха публиката.

ПОМАГАЙ НА ХОРАТА В НУЖДА

Талантливите ученици от 2 СОУ „Академик Емилиян Станев”, гр. София, представиха как една от големите книги от Читателския кът може да послужи и за книга-театър.

МЪДРОСТТА НА КУКЛИТЕ

Талантливите студенти от III курс на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”, специалност „Актьорско майсторство за куклен театър”, с художествен ръководител проф. Румен Рачев, представиха под ръководството на Валентин Владимиров откъс от спектакъл, който през месец май имаше премиера на сцената на Учебния куклен театър -

Учебният куклен театър (80 места) се намира в сградата на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов” на ул. “Стефан Караджа” 20. Той отваря вратите си за публика през 1966 г. и оттогава се развива като съкровищница на оригинални идеи, творческа смелост и неочаквани открития в областта на кукленото изкуство. Специално оборудвано ателие за изработка на кукли е на разположение на студентите, които искат да създадат сами своите кукли под ръководството на професионалисти.

„Патиланци”, за деца и възрастни, по Ран Босилек. Младите актьори завладяха публиката с талантивата си игра и чаровното си излъчване.

Представлението „Каменната супа” е по шведска народна приказка. Децата артисти в ролите на разказвач, пътник и домакиня, демонстрираха своите артистични умения, знанията си по английски език и позволиха на гостите да се докоснат до древната мъдрост на народното творчество.

АТЕЛИЕ ЧИТАТЕЛСКИ КЪТ

ЕВРОПЕЙСКИ ГОЛЕМИ КНИГИ С ПРИКАЗКИ И ЛЕГЕНДИ

Талантливите възпитаници на 2 СОУ „Академик Емилиян Станев“, гр. София, представиха на живо резултатите от проект, финансиран от европейската образователна програма „Коменски“.

Гостите на празничния ден

имаха щастливата възможност да бъдат съпричастни към изработването на уникалните по форма и размери детски книжки и дори сами да участват в увлекателния и нетрадиционен творчески процес.

ПРИНОСЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ СТУДЕНТИ КЪМ ЕВРОПЕЙСКАТА ГОДИНА НА ТВОРЧЕСТВОТО И ИНОВАЦИИТЕ

Гостите на Деня на творчеството и иновациите имаха възможност да се докоснат до посветени на Европейската година на творчеството и иновациите оригинални творби на талантиливи български студенти.

Есетата, които бяха представени, са събрани в рамките на конкурс за студентско есе, организиран от Центъра за развитие на човешките ресурси в три български университета – Варненския икономически университет; Русенския университет „Ангел Кънчев“ и Пловдивския университет „Паусий Хилендарски“. Победителят в конкурса – студентката от първи курс във Варненския икономически университет Ирина Илиева, получи материална награда и честта да представлява интересите на българските студенти в рамките на Болонския процес, насочен към изграждането на качествено висше образование в Европа.

Проектът „Европейски големи книги с приказки и легенди“ предлага нов начин за приобщаване на малки и големи към опознаване на европейската литература. В рамките на проектните дейности ученици, родители и учители опознават чудния свят на народните приказки и легенди в Европа не само чрез четене на литературни произведения на английски език, а и с изработването на уникални по размер, форма и материали книги. Методът „Големите книги“ е иновативен, защото прави участниците в него съпричастни творци, които сами избират нетрадиционни материали за своите големи книги: текстил, фолио, прежда, разтегателна хартия, кожа и оригинални форми: книга-око, книга-дворец, книга-мечка, книга-гъсеничка.

АТЕЛИЕ ХРАНИ И ТУРИЗЪМ

ШЕПОТЪТ НА КАЛИНКИТЕ

Талантливите ученици на Софийска гимназия по хлебни и сладкарски технологии демонстрираха своите оригинални

кулинарни проекти.

Гостите имаха възможност да се докоснат до технологията на приготвяне на хлебни изделия. Младите хлебари изработиха на живо основата на погача, озаглавена „Любовта е приказка“, и елементите за нейната декоративна украса.

На сладкарския щанд беше демонстрирана изработка на три вида петифури – „Орехова

сълза“, „Любовен миг от шоколад“ и „Шепотът на калинките“.

ПОЗНАВАТЕ ЛИ БЪЛГАРИЯ?

Талантливите възпитаници на 35 СОУ „Д. Войников“, София, организираха за гостите на Деня на творчеството и иновациите забавни игри, с помощта на които разкриха интересни факти за редица туристически забележителности в България.

АТЕЛИЕ НАУКА

МУЗИКАТА В ПОМОЩ НА ХОРАТА С УВРЕДЕН СЛУХ

Талантливата Славея Ангелска, която през 2007г. печели наградата „Млад учен на Европа“ на Европейското патентно ведомство с проект „Начини за възприемане на звуци от хора с увреден слух“, представи на живо своята разработка.

КЪМ ЕРАТА НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АВТОМОБИЛИ

Инж. Желязко Картунов, специалност „Транспортна техника и технологии“, и Петя Кръстева, специалност „Дизайн на транспортни средства“ на Техническия университет – София, представиха макет на състезателен автомобил модел „Пия“, с който отборът на Тех-

Технически изобретението на Славея Ангелска се състои от компютър, тонколони и балон. Действието му Славея обяснява така: балонът се поставя пред тонколоната на компютъра и тонът, който излиза от нея, предизвиква в балона вибрация, която може да бъде усетена от ръката на човек с увреден слух. По този начин човек може да определи не само височината на даден тон, но и неговата трайност, как вибрират определени тонове в комбинация, може да определи дори различни ритми.

ническия университет с ръководител доц. д-р инж. Борислав Трайков се представя на тазгодишното издание на Шел Екомаратон на пистата „ЕвроСпидуей“, гр. Лаузиц, Германия, в периода 07- 09 май 2009г.

Шел Екомаратон се организира под патронажа на компанията „Роял Дъч Шел“ и целта му е да бъде създадено превозно средство, което да измине

максимално разстояние с минимално количество гориво и да отдели възможно най-малко вредни емисии.

АТЕЛИЕ МОДА И ТЕКСТИЛ

Умението и талантът властваха и в работно ателие „Мода и текстил“. Възпитаниците на Професионална гимназия по облекло „Недка Иван Лазарова“, гр. Русе, представиха на живо своите способности в изработването и представянето на тъкани и облекла.

В гимназията работят 58 висококвалифицирани преподаватели по общотехнически, специални предмети и учебна практика, 20 от които са бив-

ши негови възпитаници, и 26 специалисти, подпомагачи учебно-възпитателния процес. Обучават се 575 ученици в 24 паралелки и 8 специалности в три професионални степени; засилено се изучават три езика –

немски, английски и френски; осъществяват се интеграционни връзки със сродни учебни заведения от няколко европейски страни. От създаването ѝ до днес в ПГО „Недка Иван Лазарова“ са се дипломирали над 26 хиляди ученици, а над 60 % от възпитаниците на училището продължават образованието си в технически и художествени висши учебни заведения.

Професионална гимназия по облекло „Недка Иван Лазарова“ е едно от водещите в страната между сродните учебни заведения за подготовка на специалисти в областта на шевната промишленост. Обучението в училището се реализира в сътрудничество с утвърдени шивашки фирми в града, а учебният процес се осъществява в духа на изискванията на новото време и европейските стандарти при разширяване на контактите с фирми и организации от бранша и в чужбина.

Работна среща на членовете на мрежа от институционални болонски съветници, 29 май 2009г., София

В рамките на проект „Национална група от съветници по Болонския процес 2008-2009“, на 29 май 2009г. в хотел „Родина“ се проведе семинар - работна среща на членовете на мрежата от институционални съветници по Болонския процес, създадена в рамките на проект „Национална група от съветници по Болонския процес 2007-2008“.

Семинарът бе проведен в подкрепа на активното участие на членовете в институционалната мрежа, както и с цел въвеждането им в най-новото развитие в Болонския процес след проведената среща на Министрите на образованието в Льовен през месец април 2009 година. Присъстваха представители от 27 български институции за висше образование и членовете на „Национална група от съветници по Болонския процес 2008-2009“.

Работната сесия на срещата започна с изказване на г-жа Светомира Калоянова от Министерство на образованието и науката. Г-жа Калоянова представи пред аудиторията световни тенденции в развитието на висшето образование, както и резюме на приетото в Льовен Комюнике на Министрите на образованието на държавите

участнички в Болонския процес. Някои от заложените в Комюникето основни приоритети на висшето образование за следващото десетилетие са:

- Социално измерение – насърчаване включването на по-слабо представените групи; подобряване на учебната среда и осигуряване на равни условия за образование;
- Разширяване на системата за учене през целия живот;
- Пригодност за заетост – модерни и преносими знания,

▪ Мобилност – до 2020 година 20% от студентите, придобили висша образователна степен, да са осъществили период на мобилност;

▪ Инструменти за прозрачност, базирани на сравними данни и адекватни индикатори за описание на профила на институциите за висше образование и техните програми, и др.

Г-жа Ваня Грашкина-Минчева, председател на Националния център за информация и документация, представи

последните изменения в Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни институции за висше образование (ПМС 63/20.03.2009г.).

Работната сесия продължи с представяне на г-жа Гергана Раковска, Изпълнителен директор на

Фондация на бизнеса за образованието и член на „Национална група от съветници по Болонския процес 2008-2009“.

В своята презентация г-жа Раковска наблегна върху новите умения и степени на образование, необходими на съвременната икономика. Основни предизвикателства, пред които са изправени съвременните институции за висше образование, са:

- Образование с център студентите – учебните програми да бъдат структурирани и насочвани към резултатите от обучението;
- Образование, научни изследвания и иновации – насърчаване на креативността и иновациите в обществото;

Фондация на бизнеса за образованието и член на „Национална група от съветници по Болонския процес 2008-2009“. В своята презентация г-жа Раковска наблегна върху новите умения и степени на образование, необходими на съвременната икономика. Основни предизвикателства, пред които са изправени съвременните институции за висше образование, са:

- Интегриране на ключовите умения в съществуващите учебни планове;

- Разширяване на възможностите за практическо обучение;

- Създаване на дългосрочни стратегии за идентифициране на нуждите на работодателите, поддържане на връзката между университетите и пазара на труда, утвърждаване и интегриране на дейността на кариерните центрове, създаване на партньорства и споделяне на опит между институциите, увеличаване на ролята на университетите като образователни институции, предлагащи възможности за учене през целия живот и др.

Част от възможните решения за университетите в контекста на съществуващите предизвикателства и изисквания на пазара на труда, биха могли да бъдат:

- Идентифициране на нуждите на работодателите от работна сила чрез постоянни контакти и въвличане на работодателите в учебния процес;

- Създаване на нови учебни програми, които да удовлетворяват конкретни нужди на пазара на труда;

- Разпространяване на актуална информация сред студентите, преподавателите и кариерните консултанти за нуждите от работна сила;

- Възможности за обучение през целия живот, които помагат на бизнеса да се приобщи към новите технологии, а на работниците - да придобият нови знания.

Г-жа Ирина Радевска, член на „Национална група от съветници по Болонския процес 2008-

2009”, представи резултатите от проведения в периода 21-24 май 2009г. в Букурещ Форум на висшето образование под егидата на UNESCO/CEPES. Основни теми, обсъждани на събитието, са: достъп, ценности, качество и конкурентоспособност на висшето образование в Европа; осигуряване на политическа и интелектуална платформа за съвместно обсъждане на състоянието и бъдещето на висшето образование в региона; оценка на ключови развития и тенденции при реформите в образованието и др. На срещата са представени и резултатите от важни форуми, състояли се в европейския регион. Допълнителна информация за събитието може да бъде намерена на следния Интернет адрес: <http://www.cepes.ro/forum/default.htm>.

Резултатите от дейността на Refernet бяха представени на аудиторията от г-жа Ваня Тивидошева, началник отдел „Съпътстващи дейности” в ЦРЧР. Refernet представлява европейска мрежа за обмен на опит в областта на професионалното образование и обучение и на пазара на труда. Дейностите, включени в мрежата, се делят на три основни групи:

- *Изследователски и аналитични* – включват подготовка на тематични доклади на национално и общоевропейско ниво и подготовка на доклади за политическите развития;

- *Документални* – търсене, подбор и предоставяне на информация за публикации, изследвания, проекти, институции и експерти в областта на професионалното образование и обучение;

- *Информационни* – предоставяне на информация за събитията в областта на професионалното образование и обучение на национално и европейско ниво.

Подробна информация за дейностите на Refernet се съдържа на Интернет адрес: <http://refernet.hrdc.bg/>.

В края на работния ден г-жа Мира Йосифова, координатор на проект „Национална група от съветници по Болонския процес 2008-2009”, представи пред участниците в семинара възможности за популяризиране на институциите за висше образование в България чрез използване на Интернет като един от основните източници на информация за съвременните студенти. Ключова възможност за популяризиране, стояща пред българските висши училища, е вписването им в европейски регистри на висши образователни институции и програми, чрез които би могло да се увеличи участието на чуждестранни студенти в български висши образователни програми, предоставяни от университетите.

Допълнителна информация за състоялата се работна среща и дейностите на Националната група от съветници по Болонския процес се съдържа на Интернет адрес: <http://bologna.hrdc.bg>.

Не се отказвайте

Представяме ви Кина Котларска – учител по история в ПГЕЕ „М. Ломоносов”, град Горна Оряховица. През периода 2001-2008г. г-жа Котларска работи като старши експерт по история в РИО–Велико Търново, където започва нейната активна дейност по европейските образователни програми, управлявани за България от ЦРЧР – секторните програми “Грюндвиг” и “Коменски”, програма “Учебни визити”.

Вярна на ентузиазма си, Кина Котларска търси нови начини за работа, съобразно сегашната си професионална ангажираност, и ги открива в Училищни партньорства „Коменски” и в новата за 2009г. дейност на Програма „Учене през целия живот” - Регионални партньорства.

Госпожо Котларска, откога датира сътрудничеството Ви с ЦРЧР?

От 2000 година, когато като един активен родител помагах на ЦДГ ”Здравец” – В.Търново, да направи свой проект по програма „Коменски” и да намери партньори за него.

Какво друго, освен ентузиазъм, е необходимо на съвременния учител, за да работи успешно по европейски образователни програми ?

Необходими са много неща, но бих казала – най-вече желание. С желание всичко се постига. Ако си мотивиран, можеш да изградиш добър екип и да успееш да реализираш хубаво международно партньорство. Важно е и да знаеш какво искаш, да имаш идея. От голямо значение е да владееш един западен език и да не се страхуваш да комуникираш с чуждестранните си колеги на всички възможни езици, които владееш. Неслучайно един от акцентите в общата образователна европейска политика е мултилингвизмът. И естествено – да можеш да ползваш поне на елементарно ниво ИКТ – електронна поща, програми за текстообработка и др.

Разкажете ни накратко за осъществените проекти, с какво те обогатиха Вас и останалите участници ?

Всеки проект ми е давал по нещо. Може би най-много съм научила от първия, „Светът е оцелял, защото се е смял”, с партньори от Франция и Словакия. Той беше финансиран по програма „Коменски” и визираше формиране на смехова култура у децата. Научи ме как да подхождам коректно към партньорите, да преодолявам конфликтни ситуации в международен екип, да се справям с непредвидени проблеми. Трудно би могло накратко да се разкаже всичко. Запознах се с образователните системи на Румъния, Франция, Словакия, Люксембург, Белгия, Италия, Испания, Гърция, Словения, Турция, Белгия. Оpozнах южния средиземноморски манталитет, научих доста думи на италиански и английски. Да не говорим за професионалните ползи – видях много исторически забележителности с очите си и сега по друг начин мога да ги представя на своите ученици... От всички проекти, по които съм работила, ми останаха много приятелства по цяла Ев-

ропа и за мен това е най-важното. С много колеги после направихме и други проекти, по други програми, ходихме си на гости, продължаваме да се „чуваме” по електронен път. Създадохме Българската асоциация на администраторите в образованието, която стана колективен член на Европейския форум на образователната администрация. Помогнах на много училища да намерят чуждестранни партньори (ПГТ „Д-р В. Берон”, ХГ ”Св. Св. Кирил и Методий”, ОУ ”Бачо Киро”, СОУ ”Емилиян Станев”, ЕГ „Проф.д-р Асен Златаров” – В.Търново и др.)

Европейската комисия предвижда една от следващите пет години да бъде обявена като Европейска година, посветена на проблемите на жените. В този смисъл Вашият проект „Жените – активни гражданки” по програма „Грюндвиг” е ръка върху пулса на времето. Какво Ви насочи да кандидатствате именно с такава тема?

Отдавна работя по проблема за равенството на половете и образованието. Участвах в няколко проекта, финансирани от програмите „Коменски”, „Леонардо да Винчи” и „Младеж”,

свързани с тази тематика. Една румънка, с която се запознах в рамките на учебна визита „Арион“ в Испания, ми предложи да партнираме на италиански колеги, които искаха да работят по обучението на възрастни в тази посока. Имахме малко колебание в РИО–В.Търново: от една страна темата, от друга – програма „Грюндвиг“. Никога инспекторатът не беше опитвал такава „комбинация“... Много хора у нас считат женската проблематика за неактуална в съвременните български условия. Като наследство от отминало време в България се смята, че женският въпрос е отдавна решен, че мъжете и жените са с равни права, че поначало Източна Европа е доста по-напред от Западна, и че феминистките лозунги у нас нямат почва. До известна степен това е така, поне що се отнася до избора на професия и равни шансове, които дава нашата образователна система например. Но продължилият дълго време преход, икономическите трудности пред страната ни, доведоха до реактуализиране на стари модели – тези на междувоенния период – и до феминизация на бедността. Днес за една жена е по-трудно да намери работа, особено ако е с малко дете, или на възраст над 50, или принадлежи към етническите малцинства. Жените по-рядко успяват да поддържат квалификацията си – те са прекалено заети със семейните ангажименти и отглеждането на децата и доста по-трудно от мъжете намират време за професионално израстване и получаване на допълнителна квалификация.

Целта на проекта беше именно в тази посока – да се

опитае да подпомогнем група безработни жени в тяхната реинтеграция на пазара на труда. Особено ползотворно беше сътрудничеството с партньорите от Италия, Гърция и Белгия. Те представляваха широк спектър от образователни институции, осигуряващи образование за възрастни. Всички целеви групи на партньорите включваха жени в неравностойно положение. Работата показва колко дълъг път за преодоляване на стереотипите по полов признак трябва да извървим ние, в Южна Европа. Показва различния манталитет на Севера и Юга, а не на Изтока и Запада в Европейския съюз.

Кой ефект беше по-силен при работата Ви по програма „Грюндвиг“ – социалният или моралният?

Програма „Грюндвиг“ и изобщо образованието за възрастни беше голямо предизвикателство за мен като човек, ангажиран вече години наред пряко във формалната образователна система. Възрастният учи по особен начин, при него няма „задължителен общообра-

зователен минимум“. За него е важно първо той лично да види ползата и после – обучението да бъде в подходящо и удобно за него време. Всеки възрастен човек има своя схема, свой модел в главата си, в който вмества новото знание – той не започва от нула. Обучителните модули трябва да са подходящо обмислени, структурирани и организирани, иначе нищо не е в състояние да задържи в тях обучаемите. Колкото до проекта „Жените – активни гражданки“, чийто координатор бях 2 години, от него ми остана удовлетворението, че помогнахме на няколко жени да повярват в себе си, активно да търсят работа и да се реализират. И днес екипът на проекта поддържа отношения с някои от тях. Като се видим, все питат: „Хайде, няма ли друг проект? Кога пак ще се учим?“. Мисля, че това е достатъчно.

Какво бихте казали на колегите си, които още не са работили по европейски програми?

Търсете начин да започнете и не се отказвайте, ако първият ви проект не бъде одобрен.

Девета годишна среща на националните Europass центрове

На 11 и 12 май 2009г. в Хотел „Кемпински Зографски“, София, Центърът за развитие на човешките ресурси беше домакин на Деветата годишна среща на националните *Europass* центрове. Това е първата за европейската мрежа *Europass* среща, която се провежда извън столицата на европейските институции - Брюксел.

На срещата присъстваха представители на всички национални *Europass* центрове, Европейската комисия - Главна дирекция „Образование и култура“, Изпълнителната агенция „Образование, аудиовизия и култура“, Европейската агенция за професионални развития - CEDEFOP.

Срещата започна с приветствено слово на г-н Людмил Ковачев, директор на ЦРЧР, който представи на участниците новия продукт на *Europass* център България - анимационен филм *Europass* на английски език. Анимационният диск е насочен към младите хора и цели разпространение на информация между ученици в системата на гимназиалното образование.

На срещата бяха представени резултатите от анкетата, из-

пратена до всички гимназии в България, за ползите от *Europass* мултимедийния продукт при използването му в часовете по информационни технологии. Обобщените анкети са над 5000. Резултатите са налични в обновения сайт на инициативата - europass.hrdc.bg.

Първата част от срещата беше свързана с представяне на нова платформа за попълване на документи *Europass* мобилност. Платформата с наименование „EM Tool“ цели да улесни организации, които желаят да попълнят документа, като дава възможност за по-лесно комуникиране с партньорски организации и по-ефективно използване на документа *Europass* мобилност. Платформата е в процес на разработване и се очаква да бъде завършена и активна до края на годината.

Срещата продължи с дискусия за нововъведения във формата на *Europass* автобиогра-

фия. Подобренията, които се предлагат, са по отношение на повече възможности за самооценка на знанията и уменията. Освен самооценка на езиковите умения, ще бъдат въведени самооценъчни матрици за умения за обучение и самоусъвършенстване, професионални и технически умения, комуникативни и дигитални умения, умения за работа в екип и за планиране.

В края на събитието г-н Боян Савчев, представител на Европейския център за образование и обучение, представи проект за разработване на Европейско езиково портфолио за хора с увреден слух (Deaf Port) и възможностите за адаптация на *Europass* езиков паспорт за техните нужди.

Дискусионна среща Професионално ориентиране в България и Европа

На 27 май в хотел „Сити“, град София, Центърът за развитие на човешките ресурси проведе дискусионна среща на тема: „Професионално ориентиране в България и Европа (*Euroguidance, Europass*)”.

На срещата присъстваха представители на: Министерство на образованието, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на икономиката и енергетиката, Агенция по заетостта, Национална агенция за професионално образование и обучение, Дирекция регионална служба по заетостта, Бюра по труда, Информационни консултантски звена към Бюрата по труда, НАЦИД, регионални инспектори, директори на училища, кариерни консултанти и представители на неправителствения сектор.

Дневният ред на срещата започна с представянето на мрежата *Euroguidance*, която насърчава мобилността и развива европейското измерение в професионалното ориентиране и кариерно консултиране. Като едни от добрите европейски

модели бяха дадени за пример френската и литовската системи за професионално и кариерно консултиране.

Участниците във форума дискутираха българския опит в кариерното консултиране в системата на училищното образование, висшето образование и пазара на труда. Бяха открито

ени силните и слабите страни, методите на консултиране в различните сфери на приложение, както и необходимостта от систематизиране на наличните ресурси по начин, който да отговаря на индивидуалните нужди на потребителите.

По време на дискусиата бе споделено, че *Euroguidance* център България има намерение да издаде три електронни тематични наръчника на кариерния консултант (за педагогическия съветник, за университетския кариерен консултант и за тру-

довия посредник), като изготвянето им ще стане с подкрепата на специалисти от всички институции, изброени по-горе.

Срещата продължи с представяне на новите тенденции в развитието на *Europass* като общоевропейски инструмент, насърчаващ мобилността на работната сила, и по-конкретно новите форми за самооценка на ключови компетенции (работа в екип, планиране, организационни умения и пр.). Бяха дискутирани възможностите за по-интензивно практическо приложение на

Europass документите и по-специално *Europass CV* в системата на пазара на труда.

Като заключение от дискусионната среща, всички участници се обединиха около мнението, че темата за професионално ориентиране и кариерно консултиране в България е много дискутирана, но все още не са направени сериозни промени за утвърждаването на дейността на системно ниво, чрез сътрудничество, партниране и взаимно информиране на всички институции и лица, включени в процеса.

Годишна среща на мрежата Euroguidance

Центърът за развитие на човешките ресурси ще бъде домакин на Втората годишната среща за 2009г. на мрежата *Euroguidance*. Събитието ще се състои на 12 и 13 октомври в София.

На срещата ще присъстват представители на всички наци-

онални *Euroguidance* центрове, Европейската комисия - Главна дирекция „Образование и култура”, Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура към Европейската комисия, Европейската агенция за професионални развития - CEDEFOP.

eTwinning посланици в България!

На 09-10 април 2009г. Националното звено за координация по eTwinning към Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР) основа българската мрежа от eTwinning посланици. Това са активни учители и образователни експерти, които работят заедно с екипа на eTwinning за популяризирането на инициативата в България и подпомагат проектната дейност на учителите, като споделят с тях своя опит.

Идеите за сътрудничество и

конкретните методи за повишаване на активността на българските училища в eTwinning проектни партньорства бяха представени и обсъдени на първата дискуссионна среща на посланиците.

Посланиците са:

Антоанета Сендова от ПГЕЕ „Капитан Петко Войвода”, гр. Кърджали, sendovaan@abv.bg

Горица Лазарова от СОУ „Братя Петър и Иван Каназирев”, гр. Разлог, g.lazarova@gmail.com

Евгения Петрова от ЦДГ № 25 „Братя Грим”, гр. Шумен, bragrim@abv.bg

Росица Димова от ЧОУ „Иван Вазов”, гр. София, r_dimova@gbg.bg

Светлана Върбанова от ФСГ „Васил Левски”, гр. Добрич, svetvarbanova@yahoo.de

Теодора Вълва от ГПЧЕ-Плевен, гр. Плевен, valova_teodora@abv.bg

Христина Баева от РИО-Шумен, гр. Шумен, baeva_@abv.bg

Посланиците са в помощ на учителите при формиране на проектната идея и реализиране на европейските партньорства по eTwinning.

Семинар за професионално развитие за eTwinning посланици – Варна

В началото на месец септември тази година Националното звено за координация по eTwinning към Центъра за развитие на човешките ресурси организира семинар за професионално развитие във Варна. Целева група са eTwinning посланици от различните европейски страни. Около 100 учители от цяла Европа посетиха България, за да се запознаят с българския опит в промотирането на дейността и да обменят идеи помежду си.

Кръгла маса - Шумен

На 16 - 17 април 2009г. бе проведена Кръгла маса на тема: „eTwinning - едно чудесно предизвикателство”. Организатор на срещата беше РИО-Шумен, а любезен домакин на събитието — IX ОУ „Панайот Волов” с директор Стефан Баев.

Бяха представени добри проектни практики на учители от Шумен и други градове от страната. Венета Ламбова от IX ОУ и Евгения Петрова, директор

на ЦДГ „Братя Грим”, осъществиха видеоконферентна връзка с партньорите си от Португалия и Австрия. Екипът на eTwinning имаше възможността да обмени идеи с присъстващите учители и да подпомогне проектната им дейност. Работните дни завършиха с демонстрация на възможностите за включване на интерактивната бяла дъска и дейността eTwinning в учебния процес.

